

## **VISBY IDROTTSFÖRENINGAR saxat ur uppsats** (Tillstånd för publicering av författaren)

*Arenor och Profiler*

**Författare:** *Leif Söderdahl*

### **KLUBBARNAS BILDAS**

#### *IF Gute bildas*

IF Gute bildades under höstterminen 1904 av 11 ynglingar i åldern 9-11 år ur andra klassen vid Visby högre allmänna läroverk. En av stiftarna var Carl-August Cantell, sedermera känd lektor vid läroverket. Platsen där klubben bildades var den välkända gränden bakom skolan. Föreningen började 1905 sin idrottsliga verksamhet. Den förste ordföranden blev Clas Norrby och kassör och materialförvaltare blev Bengt Runeberg. Dessa fanns också med bland stiftarna. Namnet var från början GSF som stod för Gotlands Sportförening. Stiftarna hade öga tankar om att samla alla gotländska idrottsmän under sitt standar.

Den första idrottsplatsen var järnvägsparken på söder. Här fanns ett lusthus som fick tjäna som klubbhus. Gångarna i parken blev utmärkta löparbanor. Hopp och kast utövades då på en oanvänd plan inom området. För fotbollsspel var dock denna plan för liten. Bengt Runebergs pappa var trafikchef vid järnvägen och gav sin tillåtelse till att ungdomarna fick använda järnvägsstationen som idrottsplats mellan tågens avgång och ankomst. Torsten Bergenström blev 1910 den nye ordföranden och med honom ändrades namnet till IF Gute.

#### *Visby idrottsförening bildas*

VIF daterar sin tillvaro från år 1911, då ett gäng pojkar i 15-årsåldern uppe på Klinten beslöt sig för att starta en förening för idrott och atletik. Datumet var den 11 januari. Efterhand fick även grabbarna från norra delen av staden vara med och föreningen växte. Man tävlade ute i Östergravar, där man gjorde i ordning en hoppgröp samt jämnade till en bana att springa på. Varje kväll samlades medlemmarna till tävlingar som fortsatte tills det blev mörkt.

Föreningen hette från början Fram. När föreningen sökte inträde i Riksidrottsförbundet så måste man byta namn, eftersom en fastlandsklubb hade samma namn. Det nya namnet blev Visby Idrottsförening.

VIF gick under de följande åren från klarhet till klarhet. Föreningen gjorde sig gällande i allt vad idrott som fanns på Gotland, även i gutniska idrotter. En av pionjärerna i VIF hette Arvid Johansson. Han var föreningens ordförande och starke man i 25 år. För att finansiera allt inom föreningen anordnades på Södertorg basarer där allt sköttes av medlemmarna själva. 1920 tog föreningen sitt första DM i fotboll, därmed inleddes en lång rad segrar.

#### *Visby AIK bildas*

Visby boxningsklubb var föregångsklubb till Visby Allmänna Idrottsklubb. Vid starten den 17 november 1929 ville många att klubben skulle heta Visby Arbetares Idrottsklubb. Men i Svenska Riksidrottsförbundets stadgar stod det att för att få möjlighet att tävla om distrikts- och svenska mästerskap så måste man vara ansluten till RF och inte till AIS;

Arbetaridrottsföreningarnas Samorganisation. Visby AIK:s förste ordförande blev Hilding ”Hilla” Nygren. Han var ordförande under många år.

De idrotter som togs upp i VAIK blev gymnastik, fotboll, brottning och atletik samt boxning. Klubbens färger fastställdes till rött och blått samtidigt som man sökte inträde i Riksidrottsförbundet, i Gotlands Idrottsförbund och Fotbollsförbund. Boxning och

tyngdlyftning blev de första och mest populära sporterna i VAIK. I tyngdlyftning hade man en v Sveriges förnämsta stillyftare på den tiden i Göte Widing. Boxarna, tyngdlyftarna och brottarna höll till i den så kallade Synagogan på Södervärn. Här ordnade man också dans och basarer för att få in pengar till verksamheten. Även de militära anläggningarna användes, främst då A7:s gymnastiksal, vilken var belägen 500 meter öster om Gutavallen.

### *VIF GUTE bildas*

Från början i mitten på 1960 talet pågick förhandlingar mellan Gute och AIK om ett eventuellt samgående. Men detta samgående sprack och kontakt togs med VIF. Klubben, med ordförande Sven Mezan i spetsen, ville vara med och skapa en slagkraftig förening. Mycket kritik kom från de bägge föreningarnas veteranföreningar Gamla Gutepojkar och VIF Veteranera. Föreningsrättsligt gick fusionen till på så sätt att IF Gute stod som mottagande förening och övertog VIF:s hela verksamhet och tillgångar. Klubbdräktens färger blev VIF:s färger, gult och svart. Nya klubbkläder och standar anskaffades. De största fasta tillgångarna vid starten var två stugor med tillhörande mark, VIF stugan i Brissund och Gutestugan i Stenkumla. Styrelsen beslöt att sälja VIF-stugan, till veteranföreningens stora förtrytelse. *Mina egna funderingar över den genomförda sammanslagningen är att det var nödvändigt. Det hade varit ännu bättre om den kunnat genomföras något tidigare, för då hade man haft fler ledare kvar i verksamheten. Utan tvekan lades dock bl.a. grunden till det fina handbollslag som nådde allsvenskan (Nils Hafdelin, i Visby IF Gute 75 år:56-57)* \

### **DAMIDROTT**

#### *IF Gutes Damer*

Gute tog upp damidrott på programmet 1937. Sedan dess har damer varit representerade på idrottsbanan. Den drivande kraften på den tiden var "Madde" Borenz. Det var inom den fria drotten som Gutes damer var mest aktiva. När väl handbollssporten kom igång så blev det ännu fler framgångar. Serien vanns 11 gånger under åren 1937-1953.

De mest framgångsrika damerna under 1950 och 1960 talen var Inga Wallin, Elsie Carlsson och Gun Jansson. På 1970-talet inleddes en oerhört framgångsrik period för Gutes friidrott. Här var det främst Ilze Hed och Ann-Ewa Karlsson som var de stora namnen. De var länge bofasta i landslaget. De tog förresten en dubbelseger i höjdhopp i Finnkampen 1972. Då vann Ilze före Ann-Ewa, båda tog 1.71. Ann-Ewa är den enda kvinnliga friidrottsdamen på Gotland som blivit s.k. "Stor Grabb" i den sporten. Alf Jönsson hette den store demonstreraren på den tiden. Inga hinder fanns för honom. Han beskrevs som mannen med den otroliga arbetsförmågan, det närmast fotografiska minnet, det stora idrottskunnandet och den understundom grovkorniga humorn.

#### *VIF Damer*

Vid årsmötet 1936 föreslog dåvarande klubbmästaren Gust.J.G: Pettersson, eller Kina som han kallades, att damidrott skulle upptas på föreningens program. Förslaget bifölls och 1938 arrangerades den första tävlingen i allmän idrott, en serietävling i trekamp.

Det stora namnet i VIF och på Gotland under de följande tio åren var Maj-Britt Söderstrand. Åren 1946 och 1947 startade hon på 800 meter i SM och pressade världsrekordhållaren Anna Larsson

- Nora-Anna- en legend i svensk damidrott- ända in på mållinjen. Maj-Britt gjorde som bäst tiden 2.21.9, en bra tid även i dag. 1949 blev Maj-Britt trea i längdhopp på 5.04. Förutom i friidrott deltog VIF:s damer i orientering och handboll. I handboll segrade laget i serien och i

Distriktsmästerskapen 1945 och 1946.

Slutorden om damidrott citerar jag direkt ur Birger Olssons artikel om damidrotten 15 år. *Men inte bara på kolstyggen, i orienteringsmarkerna eller i handbollslokalen har damerna gjort goda insatser, utan också vid idrottsarrangemang av olika slag, vid fester och samkväm, i kommittéer och programpunkter har flickorna glatt och villigt Ställt sina krafter till förfogande.*

### *Visby AIK:s damer*

AIK gick också i bräschen för att få med idrottande damer. VAIK lade in en motion till Gotlands Idrottsförbunds årsmöte 1937 om upptagande av kvinnlig idrott på förbundets program från och med 1 januari 1938. Årsmötet bordlade frågan men 1939 öppnades dörrarna för damerna.

Handbollen startade i början på 1930 talet och 1937 kom de första stora framgångarna för AIK. Året därpå kom damerna igång ordentligt och inledde med tre raka segrar.

Visby AIK hade under en följd av år Gotlands bästa damlag i handboll med namn som Monika Sporre och Gullan Uddin.

På 1980 talet kom sedan damernas enorma framgångar i basket. Paul "Dino" Larsson kom tillbaka från fastlandet och med honom landslagsflickan Susanne Rosengren, hon blev ett begrepp på Gotland och det dröjde inte länge förrän laget var uppe i elitserien. Numera heter laget Visby Ladies och är fortfarande kvar i elitserien. Kvar står att vinna ett SM. .

**För ytterligare intressant läsning, kontakta författaren Leif Söderdahl eller Kjellåke Nordström**